

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕСС

Бережна Д.С.

студентка,

Науковий керівник: Греков Є.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКУ ЗА ДОГОВОРОМ ПРО НАДАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БАНКІВСЬКОГО СЕЙФА, ЩО НЕ ОХОРОНЯЄТЬСЯ БАНКОМ

Нині у зв'язку з нестабільністю банківської системи, підвищенням криміногенної ситуації в країні поширеною стає послуга банківського зберігання цінностей в індивідуальному банківському сейфі, що не охороняється банком. В той же час в останні роки зростала кількість крадіжок банківських сейфів. Зазначене актуалізує питання цивільно-правової відповідальності банків за договором про надання індивідуального банківського сейфа.

В пункті 4 частини 6 закону України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що банки, крім надання фінансових послуг, мають право здійснювати також діяльність щодо зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа [1].

Часто клієнти банку не бажають розкривати інформацію про вміст сейфу, то в такому разі доцільно укладати договори про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком. Цей договір належить до спеціальних видів договорів зберігання, передбачених главою 66 Цивільного кодексу України (далі – ЦК).

Відповідно до частини 1 статті 936 ЦК України за договором зберігання одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати річ, яка передана їй другою стороною (поклажодавцем), і повернути її поклажодавцеві у схоронності.

Відповідно до статті 971 ЦК України до договору про надання особі банківського сейфа без відповідальності банку за вміст сейфа застосовуються положення цього Кодексу про майновий найм (оренду).

Як відзначає О. Беянович положення статті 971 ЦК потребують додаткового пояснення, оскільки застосування до договору про надання особі банківського сейфа без відповідальності банку за зміст сейфа положень Цивільного кодексу України про майновий найм (оренду) не означає, що правова природа договору спеціального зберігання змінюється. У протилежному випадку, на думку В.В. Вітрянського, не було б різниці у становищі банку, який надав сейф у найм для використання його у

приміщенні, яке належить клієнту (орендарю), та надання сейфу, який знаходиться у приміщенні банку [3].

Відсутність відповідальності банку за зміст сейфа не означає, що такий банківський сейф не охороняється, оскільки банк за цим договором виступає зберігачем, на якого відповідно до частини 1 статті 942 ЦК покладено обов'язок вживати усіх заходів, встановлених договором, законом, іншими актами цивільного законодавства, для забезпечення схоронності речі, яка є об'єктом договору (а саме індивідуального сейфу).

Таким чином, за цим видом договорів зберігання банк надає у тимчасове використання наймачу індивідуальний банківський сейф, який при цьому залишається у володінні банку, та, який знаходиться у спеціально обладнаному охоронюваному банком приміщенні. При цьому банк не здійснює перевірки, опису речей, які має намір зберігати у сейфі клієнт, так як це є головною умовою договору про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком.

У зв'язку з тим, що банкові не відомий вміст банківського сейфу за таким видом зберігання, у разі втрати майна, розміщеного у банківському сейфі, зокрема внаслідок протиправних дій інших осіб, виникають проблеми щодо доведення розміщення такого майна клієнтом та його вартості.

Як докази розміщення майна у такому сейфі можуть бути використанні фотокартки, відеозаписи з камер спостереження за приміщенням, де знаходився такий сейф, при цьому слід встановити реальну можливість клієнта мати у власності речі, які були втрачені [3].

Аналіз судової практики свідчить про те, що банки заперечують можливість нести відповідальність за втрату майна за таким договором. Зокрема, в одній з аналізованих нами судових справ банк аргументував свою відмову у відшкодуванні шкоди за втрату речей, поміщених у індивідуальний банківський сейф, тим, що між ним і клієнтом був укладений договір на користування індивідуальним сейфом, за умовами якого позивачу було надано у оренду сейф у депозитному сховищі для зберігання у ньому цінностей та документів, до того ж банк не приймав від клієнта документи та цінності на зберігання за описом, фактично лише надавав у платне строкове користування сейф [2].

Така позиція банків є не правильною, оскільки слід враховувати те, що договір про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком, є змішаним. Відповідно до частини 2 статті 628 ЦК до відносин сторін у змішаному договорі застосовуються у відповідних частинах положення актів цивільного законодавства про договори, елементи яких містяться у змішаному договорі. Аналізований договір регулюється нормами про найм (оренду) та договору про надання послуги зберігання.

Відповідно до статті 906 ЦК збитки, завдані замовнику невиконанням або неналежним виконанням договору про надання послуг за плату, підлягають відшкодуванню виконавцем, у разі наявності його вини, у повному обсязі, якщо інше не встановлено договором. Згідно зі статтею 950 ЦК професійний зберігач відповідає за втрату (нестачу) або пошкодження речі. З огляду на положення закону банк повинен нести відповідальність за неналежне

виконання ним своїх обов'язків із зберігання речі або за неналежне виконання обов'язків щодо охорони індивідуального сейфу.

Таким чином, у разі втрати речі, яка була поміщена в індивідуальний банківський сейф, банк буде нести цивільно-правову відповідальність за договором про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком, якщо буде доведено, що це сталося через за неналежне виконання ним своїх обов'язків із зберігання речі або за неналежне виконання обов'язків щодо охорони індивідуального сейфу, та буде надано достатні докази про розміщення втрачених речей у такому сейфі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/para%819#n819>.
2. Рішення Броварського міськрайонного суду Київської області від 11 липня 2016 року № 361/8569/15-ц. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58996184>
3. Беяневич О. Відповідальність за договором про надання індивідуального банківського сейфу / Олена Беяневич // Юридична газета. – 2016. – № 12. – С. 13, 22–23.

Велічко А.Д.

аспірант,

Запорізький національний університет

ДОГОВІР КЕЙТЕРИНГУ: ПОНЯТТЯ ТА ІСТОТНІ УМОВИ

Стрімкий розвиток відносин у виробничо-торгівельній сфері дає можливість створювати нові моделі договорів, які не передбачені законодавством України. Одним із таких договорів, який останніми роками набуває розповсюдження у вітчизняному просторі, однак не має чіткого правового регулювання, є договір кейтерингу. Насамперед, термін «кейтеринг» (catering) (у перекладі з англійської мови – «громадське харчування»), утворився від англійського слова «cater», яке означає «обслуговування клієнта», «поставка провізії», «прагнення принести задоволення» [1].

В економічній літературі кейтеринг визначають як один із напрямів виробничо-торгівельної діяльності підприємств, що полягає у виїзному ресторанному обслуговуванні споживачів, реалізації готової продукції та товарів споживачам. Відмітною рисою кейтерингу є те, що обслуговування проводиться поза межами закладу ресторанного господарства, у місцях, обраних замовниками таких послуг. При цьому він може приймати різні форми, наприклад, фуршету, банкету, пікніку, кава-брейку, шведського столу чи просто доставки блюд.

Зокрема, за характером наданих послуг виділяють два види кейтерингового обслуговування: доставка готових продуктів харчування (вид виїзного обслуговування, при якому підприємство кейтерингу бере на себе